

95. Perjantaina 10 päivänä marraskuuta 1995

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely

1) Hallituksen esitys laiksi indeksiehdon käytöstä vuosia 1996 ja 1997 koskevissa työ- ja virkaehtosopimuksissa 2574

Hallituksen esitys 154/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 26/1995 vp

2) Hallituksen esitys laeiksi suuronnettomuuksien tutkinnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta sekä valtion rataverkosta, radanpidosta ja rataverkon käytöstä annetun lain 15 §:n muuttamisesta .....

Hallituksen esitys 107/1995 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 5/1995 vp

3) Hallituksen esitys aluksen takavarikkoa koskevan lainsäädännön muuttamisesta 2576

Hallituksen esitys 158/1995 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 2/1995 vp

4) Hallituksen esitys vuonna 1996 perittäviä sosiaaliturvamaksuja ja kansaneläkelaitoksen rahoitusta koskevaksi lainsäädännöksi .....

Hallituksen esitys 103/1995 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 15/1995 vp
Toivomusaloite 270/1995 vp

Lähetekeskustelu

5) Lakialoite työttömyysvakuutusmaksuja sekä kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksuja koskevaksi lainsäädännöksi 2577

Lakialoite 54/1995 vp (Pekkarinen ym.)

6) Lakialoite laiksi arvonnlisäverolain 114 §:n muuttamisesta 2583

Lakialoite 55/1995 vp (Aula)

Mietintöjen pöydällepano

7) Hallituksen esitys laiksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista 2584

Hallituksen esitys 153/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 28/1995 vp

8) Hallituksen esitys laiksi Suomen Vientiluotto Oy:n korkotuesta, valuuttakurssitappioiden korvaamisesta ja antolainauksen valtiontakauksista annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta .....

Hallituksen esitys 160/1995 vp
Talousvaliokunnan mietintö 19/1995 vp

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies S-L. Anttila.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aaltonen, Aho, Biaudet, Elo, Hassi, Hellberg, Helle, Hurskainen, Huuhtanen, Ihamäki, Joenpalo, Juhantalo, Kaarilahti, Kallis,

Kanerva, Karhunen, Karjula, Kautto, Kiviniemi, Koistinen, Kokkonen, Komi, Koski M., Koskinen M., Kuosmanen, Kurola, Lax, Lindén, Lindroos, Markkula-Kivisilta, Mikkola, Mölsä, Norrback, Paasio, Peltomo, Pulliainen, Pykäläinen, Rauramo, Saario, Seppänen, Soiniavaara, Tiilikainen, Tuomioja, Törnqvist, Vokkolainen ja Wahlström.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi edustajat Koistinen ja Kuosmanen, virkatehtävien vuoksi edustajat Elo, Kaarilahti, Karjula, Kokkonen, Komi, Lax, Lindén, Lindroos, Norrback, Peltomo, Pulliainen, Pykäläinen, Tiilikainen, Vokkolainen ja Wahlström sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Biaudet, Helle, M. Koskinen, Kurola, Mikkola, Mölsä, Rauramo, Saario ja Törnqvist.

Uusia hallituksen esityksiä

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on tänään antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 184—188.

U-asiat

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että 9 päivänä marraskuuta 1995 päivätyn valtioneuvoston kirjelmän ohella on puhemiehelle saapunut valtiopäiväjärjestyksen 54 b §:ssä tarkoitettu Euroopan unionin asia n:o U 45.

Ilmoitetaan edelleen, että puhemies on tänään toimittanut mainitun asian käsiteltäväksi suureen valiokuntaan, jolle hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

Kirjalliset kysymykset

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemie-

helle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 199, 208—210, 213—222, 225, 226, 228—230, 233 ja 247. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laiksi indeksiehdon käytöstä vuosia 1996 ja 1997 koskevissa työ- ja virkaehtosopimuksissa

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 154/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 26/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys laeiksi suuronnettomuuksien tutkinnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta sekä valtion rataverkosta, radanpidosta ja rataverkon käytöstä annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 107/1995 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 5/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Tiusanen: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys raideliikenneonnettomuuksien tutkimuksen tehostamiseksi on luonnollisesti oikean suuntainen. Erityisen tärkeää on myös suuronnettomuuksien vaaratilanteiden tutkiminen ja niiden selvittäminen. Esityksen peruste-

luissa mainitaan Hamina — Poitsilan kemikaalivaununpalo vuonna 89 ja kaksi vaaratilannetta, Lapualta 86 ja Turengista 86.

Poitsilassa vuonna 89 paloi neljä bentseeniä sisältänyttä kemikaalivaunua. Onnettomuuden terveystaikutuksia ei koskaan kunnolla selvitetty esimerkiksi siltä osin, miten paikalla toimineiden sammuttajien ja aluetta myöhemmin kunnostaneiden terveys kärsi.

Maamme läpi on kuljetettu vuosittain 4—5 miljoonaa tonnia kemikaaleja. Kemikaalitransito on suuntautunut Vaalimaalta Kotkaan ja Haminaan. Huonokuntoisista ja vanhentuneista kiskoista johtuneita onnettomuuksia ja suuronnettomuuksien vaaratilanteita on ollut 90-luvulla useita. Juhannuksen alla 90 kaatui Kotkan rautatieaseman edessä kemikaalijuna kiskotuksen pettäessä. Kesällä 94 Kouvolan ratapihalla oli samasta syystä kemikaalionnettomuus kemikaalivaunujen suistuessa kiskoilta. Vaunujen kaatuessa niiden sisältö valui maahan. Molemmat vähältä piti -onnettomuudet tapahtuivat kaupunkikeskustojen välittömässä läheisyydessä.

Arvoisa puhemies! Kemikaalitransitoradalla on mainittujen onnettomuuksien lisäksi tapahtunut lukuisia kemikaalivaunujen kiskoilta suistumisia. Pääsääntöisesti syynä on ollut kiskotuksen pettäminen ja radan huono kunto. Tuoreessa muistissamme on vaikkapa Rantaradan pettäminen Turun radalla.

Ratojen turvallisuudesta ei ole vuosien mittaan huolehdittu vastuullisella tavalla. Suuria tonnimääriä, ympäristölle vaarallisia kemikaaleja, kuten bentseeniä, tolueenia ja styreeniä on kuljetettu ja kuljetetaan heikkokuntoisilla rataosuksilla. Ongelmat jatkuvat. Valtiovalta ei talousarviossaan mahdollista turvallista ja tehokasta raideliikennettä.

Esimerkiksi Kotka — Kouvola-välin Inkeroinen — Juurikorpi on tästä hälyttävä esimerkki. Radalla on vain yksi kiskopari, joka on auttamattomasti vanhentunut. Kiskoilla on jo nyt kulkenut yli 370 miljoonaa bruttotonnia pääasiassa maamme vientiä ja transitokuljetuksia. Laskennallinen radan kesto on 300 miljoonaa tonnia. Voisimme näin todeta, että tuo rata on ikään kuin miinoitettu. Junat ajavat siis onnella ja ilmassa on koko ajan suuronnettomuuden odotusta. Mikäli rata pettaa kemikaalijunan alta ja se syttyy sähköistetyllä rataosudella palamaan, ovat ympäristökatastrofin aiheet koossa. Raideliikenneonnettomuuksien tutkijoille riittää siis työtä, jos valtiovalta ei

pysty estämään rataverkon jatkuvaa heikkenemistä.

Rataverkon kiskotus on vanhentunutta, ja sen saattaminen ajanmukaiseksi olisi huomioitava jo seuraavassa lisätalousarviossa. Näin voitaisiin poistaa jatkuva suuronnettomuusvaara esimerkiksi Kouvola — Kotka — Hamina-rataosuudelta rakentamalla lisäraide Inkeroinen ja Juurikorven välille. Samoin tulisi jatkaa peruskunnostusta Helsingin ja Tampereen välisellä rataosudella, huolehtia Helsingistä Leppävaaraan suuntautuvan lisäraiteen rakentamisesta ja jatkaa Turun ja Toijalan välisen rataosuuden sähköistämistä.

Arvoisa rouva puhemies! Lakiesitys on oikean suuntainen. On kuitenkin turhaa kehittää onnettomuuksien tutkintaa ja selvittämistä, jos samalla annamme keskeisen turvallisuustekijän, ratojen ja kiskotuksen kunnan tietoisesti rappeutua.

Ed. R a j a m ä k i: Arvoisa puhemies! Ed. Tiisanen puuttui tärkeään asiaan, kun hän otti esille perusradanpidon määrärahojen tason ja rataverkoston tilan. Tällä hetkellä on yli 300 kilometriä rataverkkoa paino- ja nopeusrajoitusten piirissä, ja nykyisellä radanpidon määrärahan tasolla viidessä vuodessa määrä menee yli 700 kilometrin. Tilanne on kestävä pitkien etäisyyksien maassa, jossa aluepoliittisesti ja teollisuuspoliittisesti on nimenomaan kuljetusjärjestelmien oltava kunnossa.

Tässä mielessä toivoisi hallituksen Infra 2010 -ohjelman käsittelyssä kiinnittävän huomiota siihen, että näyttää siltä, että radanpidon puolella nimenomaan vuoden 1996 määrärahataso ei ole riittävä pitkäjänteisen ja taloudellisesti järkevän rataverkon kehittämisen ja ylläpidon kannalta.

Liikennejaoston esityksestä valtiovarainvaliokunta ja eduskunta edellyttivät viime kesäkuussa, että vientiteollisuuden kannalta keskeiset rataosuudet tulee saattaa pikaisesti kuntoon niin, että paino- ja nopeusrajoitukset voidaan poistaa. Ratahallintokeskus vain joutuu luettelemaan aika ison joukon näitä rataosuuksia, ja sen takia tarvitaan määrärahojen tason nostoa. Pikaisesti muun muassa Inkeroinen — Juurikorpi-välin kaltaiset osuudet tulisi saattaa kuntoon, koska tässä maassa ei ole tällä hetkellä varaa vientiteollisuuden pyöriä jarrutella.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Hallituksen esitys aluksen takavarikkoa koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 158/1995 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 2/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Hallituksen esitys vuonna 1996 perittäviä sosiaaliturvamaksuja ja kansaneläkelaitoksen rahoitusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kolmas käsittely, ainoa käsittely
Hallituksen esitys 103/1995 vp
Sosiaali- ja terveysturvaliokunnan mietintö 15/1995 vp
Toivomusaloite 270/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksista, jotka voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toivomusaloitteesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. Manninen: Arvoisa puhemies! Tässä sosiaaliturvamaksuja koskevassa lakiesityksessä on alennettu sairausvakuutusmaksua yli 80 000 ansaitsevien osalta 0,45 pennillä. Mielestämme tämä suosii suurituloisia ja näin tuleva noin 350 miljonaan markkaa olisi voitu käyttää oikeuden-

mukaisemmin esimerkiksi sairausvakuutuksia koskevan lainsäädännön yhteydessä siten, että minimipäiväraha olisi voitu säilyttää. Olemme valiokunnassa esittäneetkin, että tämä alennus annettaisiin vain niille, joiden vuositulot jäävät välille 80 000—150 000, ja että yli 150 000 ansaitsevien maksu pysyisi ennallaan. Koska kuitenkin toisessa käsittelyssä laki on saanut valiokunnan enemmistön päättämän muodon, en esitä hylättäväksi tätä lakia, koska muutoin joutuisi hallitus antamaan kokonaan uuden lakiesityksen.

Ed. Rajamäki: Arvoisa puhemies! Ed. Manniselle haluan huomauttaa, että hänellä on valikoiva huomiokyky. Nimenomaan tässä hallituksen esityksessä ja myös valiokunnan mietinnössä on hyvin merkittävää se, että vakuutetuilta ei perittäisi ensi vuonna kansaneläkevakuutusmaksua, jota edellinen Ahon porvarihallitus keräsi jopa eläkevastuuperiaatteen vastaisesti. Tämän 1,55 pennin maksun kerääminen on nyt hallituksen ja sosialidemokraattien vaalilupauksen mukaisesti esitetty poistettavaksi.

Ed. Kemppainen: Arvoisa puhemies! Jos tämä on sosialidemokraattisen linjan mukainen, niin se on kyllä tietysti paljastavaa, koska tässähän näkyy oikeastaan koko tämän hallituksen epäsosiaalinen linja. Suurituloisille annetaan verohelpotus, mutta aivan niin kuin ed. Manninen aikaisemmassa puheenvuorossa toi esille, leikataan perusturvasta ja pienituloisilta. Esityksellä, joka meidän taholtamme on tuotu esille, tätä linjaa olisi voitu korjata. Joka tapauksessa tässä tehdään suurituloisille verohelpotus, joka on linjan muutos.

Ed. Manninen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisessa käsittelyssä käyttämäni puheenvuorossa totesin myös tämän kansaneläkevakuutusmaksujen poistamisen ja totesin, että se on sinänsä myönteinen asia. Tietysti on todella miellyttävää se, että löytyy edes yksi vaalilupaus, jonka sosialidemokraatitkin ovat pitäneet.

Ed. Kuoppa (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rajamäelle haluan huomauttaa, että on tietenkin hyvä, että kansaneläkevakuutusmaksu poistetaan, mutta paljon huonompi asia on se, että hallitus esittää myös kansaneläkkeen pohjaosan poistamista ja sillä tavalla eläkeläiset joutuvat sen maksamaan takaisin.

Ed. P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Kuoppa antoi osan samasta sanomasta tai vastauksesta, joka myös minulla oli mielessä.

Mitä tulee keskustan linjaan kaiken kaikkien työntekijän maksamien välillisten työvoimamaksujen ja muun varsinaisen tulo- ja varallisuusverotuksen osalta, keskustasta tulee myöhemmin asteikkolakeja käsiteltäessä esittämään omat verolinjauksensa, jotka tulevat merkitsemään sitä, että me esitämme pieni- ja keskituloisten verotuksen keventämistä hallituksen kokonaislinjaan verrattuna ja suurimpia tuloja ansaitsevien kohdalla hivenen kireämpää linjaa, kuin hallituksen esitys merkitsee.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Keskustelussa on jossakin määrin sivuttu sitä tämän asian keskeistä osaa, ja ed. Kuoppa siihen jo aika hyvin viittasi.

On todettava se, että kun tämä hallitus nyt aivan oikein poistaa kansaneläkevakuutusmaksun, alentaa sairausvakuutusmaksua ja ottaa käyttöön eläkeindeksit, se on täyttä huijausta. Sillä korvataan vain kansaneläkkeen tekeminen eläkevähenteiseksi, ja tässäkin tapauksessa tiettyissä tuloiluokissa, jos lähdetään 4 000 markan eläkkeistä eteenpäin aina 8 000 markkaan, tämä muodostuu eläkeläiselle tappioksi. Toisin sanoen hän saa huomattavasti vähemmän rahaa kuin tähän saakka ja korkeatuloiset, joilla on korkeat eläkkeet, saavat enemmän kuin aikaisemmin ja taas 4 000 markasta alaspäin eläkkeet ovat ennallaan.

Kovasti on puhuttu, että me otimme, siis te otitte nyt, Lipposen hallitus, indeksikorotuksen käyttöön, poistitte tiettyjä maksuja, joita edellisen hallituksen aikana oli pidetty voimassa, mutta se on täyttä huijausta. Siitähän se katsotaan, jääkö käteen enemmän tai vähemmän. Suurelle osalle eläkeläisiä jää käteen vähemmän paitsi suurituloisille. Näinhän ne ajatukset, joita te esitätte, ovat täyttä huijausta ja huijauksen ylläpitämistä. Näin se on, ed. Rajamäki.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta yhtyy sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotukseen toivomusaloitteen hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Lakialoite työttömyysvakuutusmaksuja sekä kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksuja koskevaksi lainsäädännöksi

Lähetekeskustelu

Lakialoite 54/1995 vp (Pekkarinen ym.)

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu jatkuu:

Ed. P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Suomen talous, sen veturi, erityisesti vientialat ovat tunnetusti olleet parin vuoden ajan tavattoman nopeassa ja voimakkaassa nousussa. Itse asiassa juuri tämä seikka on ollut koko Suomen lamasta selviytymisen kannalta elinehto. Vientialojen nousu on ollut välttämätön ehto Suomen selviytymiseksi mutta ei riittävä ehto työttömyyden voittamiseksi ja sitä tietä hyvin tärkeän yhteiskunnallisen päämäärän, ihmisten työllistämisen mahdollistamiseksi.

Kun nousu on tapahtunut tätä tietä, vientivetoisen kasvun tietä, on se samalla merkinnyt myös sellaisia ongelmia, joiden ydin on tavaltaan siinä, että Suomen talouden koko kuva on perin kahtiajakoinen. Rinnan sen, että vientialoilla menee hyvin, tekevät historian ylivoimaisesti parasta tulosta toista vuotta peräkkäin, parantavat taseitaan nopeammin kuin minkään muun eurooppalaisen maan pörssiyrityöt tällä hetkellä tekevät, rinnan tämän kaiken pienet työvaltaiset yritykset ovat laman erilaisten seuraamusten johdosta suurissa vaikeuksissa edelleenkin.

Kun Suomen talous, sen veturi nyt kuitenkin on näin vahvassa kunnossa ja iskussa, edellytykset nimenomaan tässä tilanteessa ja mainitusta syystä olisivat nyt aiempaa ratkaisevasti paremmat käyttää tätä tosiasiaa, vientialojen erinomaista tilannetta osin hyväksi ja siirtää pienillä työvaltaisilla yrityksillä olevaa työllistämisen taakkaa pieniltä työvaltaisilta yrityksiltä suurimmille hyvin menestyville yrityksille. Tässä keskustan eduskuntaryhmän mielestä onkin yksi niistä käyttökelpoisimmista ja tärkeimmistä avaimista, joilla nyt juuri tässä tilanteessa pitäisi korkean työttömyyden kimppuun käydä. Aloitteessa esitetäänkin, että pieniä ja työvaltaisia yrityksiä kohtuuttomasti rasittavien välillisten työ-

voimakustannusten taakkaa aletaan keventää, tuntuvalta tavalla keventää.

Hallitus esitti työllisyysohjelmassaan muutama viikko sitten saman suuntaisia toimia. Hallituksen esitykset merkitsevät sitä, että pienten yritysten välillisiä työvoimakustannuksia laskettaiisiin 1 prosenttiyksiköllä. Hallitus piti ison äänen siitä, että 1 prosenttiyksikön kevennys olisi merkitykseltään suuri. Sitä se totisesti ei ole. Se on askel oikeaan suuntaan, mutta se on täysin riittämätön askel oikeaan suuntaan.

Kaiken lisäksi haluan tässä yhteydessä muistuttaa siitä, että senkin askeleen ottamiseksi, työttömyysvakuutusmaksujen alentamiseksi, hallituksen takana tosiasiaassa oli pakkotilanne, koska ylikertymää entisillä perusteilla oli syntymässä niin paljon, että oli pakko käynnistää työttömyysvakuutusmaksun alentaminen, jonka hallitus teki siten, että antoi suurille 2,1 prosenttiyksikköä kevennystä ja pienemmille yrityksille 1 prosenttiyksikön suuruisen kevennyksen.

Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys lähtee nyt siitä, että pienten työvaltaisten työllistämistään kevennys suoritettaisiin mittapuun mukaan ja mittasuhteissa, joilla olisi todella merkitystä työllistävän pk-sektorin kannalta. Tämä ei ole yksin ratkaisu kaikkiin pienten työvaltaisten yritysten pulmiin. Tarvitaan muita toimia, pääomahuoltoon liittyviä toimia, vakuuspulmien voittamiseen liittyviä toimia ja muitakin, mutta lakialoitteessa esitetyllä toimenpidekokonaisuudella olisi ja on meidän mielestämme tärkeä sija pk-sektorin tien kokonaistasoittamisen kannalta.

Arvoisa puhemies! Lakialoite esittää muutosta kolmeen eri tällä hetkellä voimassa olevaan lakiin. Ensinnäkin aloitteessa esitetään, että yritysten työttömyysvakuutusmaksuja lasketaan pienten yritysten kyseessä ollen 0,1 prosenttiin maksetusta palkkasummasta, ei nollaan sen takia, että järjestelmän logiikan vuoksi on hyvä, että kaikki ovat järjestelmän piirissä, mutta niin alas kuin suinkin, 0,1 prosenttiin siitä syystä, että tämä taakka painaisi mahdollisimman vähän. Lisäksi esitys lähtee siitä, että 6—60 miljoonan markan palkkasumman kohdalla rasite olisi kevyempi, kuin se tällä hetkellä on, ja yli 60 miljoonan markan palkkasumman osalta työttömyysvakuutusmaksu olisi jopa aavistuksen verran korkeampi, kuin se tällä hetkellä voimassa olevassa laissa on.

Toinen tärkeä uudistus esityksessä on yritysten maksama sairausvakuutusmaksu ja sen muuttaminen äsken mainittujen samojen periaatteiden mukaan. Siinä esitetään, että 6 miljoon-

nan markan palkkasummaan asti sairausvakuutusmaksua ei yritykseltä perittäisi lainkaan, 6—60 miljoonan markan palkkasumman osalta maksu olisi 1 prosentin suuruinen ja yli 60 miljoonan markan osalta 2 prosentin suuruinen.

Kolmas tärkeä uudistusesitys, joka lakiesitykseen sisältyy, on yrityksen maksamien kansaneläkemaksujen keventäminen nykyiseen tilanteeseen verrattuna. Tällä hetkellä yritysten maksamat kansaneläkevakuutukset määräytyvät oikeastaan kahden keskeisen kriteerin perusteella, toisaalta yrityksen maksamien palkkojen ja toisaalta yrityksen edellisen vuoden tilinpäätösten mukaan tekemien käyttömajauspoistojen määrän perusteella. Nykyjärjestelmä on rakennettu siten, että se ottaa osin huomioon yrityksen pääomavaltaisuuden ja osin yrityksen maksamat palkkasumat. Tällä hetkellä porrastus näiden kriteereiden perusteella tapahtuu siten, että pienimmillään maksu on 2,4 prosenttia yrityksen maksamista palkoista, seuraavassa kategoriassa se on 4 prosenttia ja suurimmassa kategoriassa se on 4,9 prosenttia maksetusta palkkasummasta.

Arvoisa puhemies! Lakialoitteessa esitetään, että 3 miljoonan markkaan asti yrityksiltä ei perittäisi kansaneläkevakuutusmaksuja lainkaan siinä tapauksessa että yrityksen tekemät käyttömajauspoistot ovat edellisen vuoden aikana olleet korkeintaan 1 miljoonan markan verran. Tämä rajaus on sen takia, että hyvin suurille pääomavaltaisille, erittäin vähän työllistäville ei anneta tätä etuutta. Ainoastaan työvaltaisille yrityksille se halutaan antaa, ja siitä syystä mainittu käyttömajauspoistorajote äsken kertomani esimerkin mukaan.

Asteittain yrityksen maksamien palkkojen ja pääomavaltaisuuden mukaan aloitteessa esitetään, että kansaneläkevakuutusmaksu vähitellen nousisi siten, että suurimmillaan maksu olisi 6,9 prosenttia maksetuista palkoista. Suurimpien pääomavaltaiten yritysten kohdalla se olisi kertomani suuruinen ja mukainen. Käytännössä tämä kaikki merkitsee sitä, että aivan suurimpien yritysten kansaneläkevakuutusmaksu kieltämättä tuntuvasti nousisi mutta koko hyöty ja vähän enemmänkin vastaavasti suuntautuisi mainittujen pienten työvaltaisten yritysten hyväksi.

Yhteensä nämä kolmeen lakiin esitettävät uudistusesitykset merkitsevät sitä, että enimmillään pienten työvaltaisten ja osin keskisuurtenkin työvaltaisten yritysten välillisten työvoimakustannusten taakka kevenisi noin 6 prosenttiyksiköllä, ihan tarkkaan sanottuna 5,9 prosenttiyksiköllä. Hallituksen esittämään 1 prosenttiyksikköön

verrattuna kysymys on erittäin suuresta ja merkityksekkäästä välillisten työvoimakustannusten kevenemisestä. Yrityksen koon, siis sekä pääomavaltaisuuden että sen maksamien palkkojen, vähitellen kasvaessa tämä etuus vähitellen vähenee, ja kuten äsken kerroin, hieman suurempien yritysten kohdalla taakka alkaa kasvaa, niin että aivan suurimmat pääomavaltaisimmat osallistuisivat merkittävästi nykyistä enemmän pienten työvaltaisten yritysten taakan keventämiseen.

Arvoisa puhemies! Viimeisenä huomiona parina vielä siitä, miten tällaisen kevennyksen rahoitus käytännössä tapahtuisi. Jos pienille annetaan tuntuvia miljardimääräisiä helpotuksia välillisiin työvoimakustannuksiin, millä näiden kevennysten rahoitus käytännössä tapahtuisi? Meidän ajatuksemme on, että rahoitus tapahtuu useata eri tietä.

Ensinnäkin jo edellä kerroin, että suurten pääomavaltaiten taakkaa esitetään kiristettäväksi ja kohennettavaksi. Toinen osa rahoituslähteistä löytyy siitä tosiseikasta, että työttömyyskassojen keskuskassaan ylikertymää jää vielä tuntuvasti niidenkin toimien jälkeen, joita hallitus omassa työllisyysohjelmassaan on esittänyt. Ylikertymällä me osaltaan rahoitamme niitä kevennyksiä, joista aloitteessa kerrotaan. Kolmas tärkeä rahoituksen lähde on se tosiseikka, että pienten ja keskisuurten työvaltaisten yritysten tilanteen eli työllistämismahdollisuuksien tuntuvasti parantua totta kai myös taloudellisen toimeliaisuus kohenee ja sitä kautta muun muassa alv:n tuotto lisääntyy. Sitä kautta saadaan verotuloja sekä tulo- ja varallisuus-, valmisteverojen että arvonlisäveron muodossa, ja näin parantuvan taloudellisen toiminnan tuottamalla tuloksilla pienten työvaltaisten yritysten taakan keventämistä voitaisiin rahoittaa.

Arvoisa puhemies! En väitä, että tämä aloite on mikään käännteentekevä, ei lakialoite tietysti koskaan sellainen voi olla. Mutta tämä on mielestäni aika rohkea ja samalla perusteltu yritys tehdä ei kosmeettisia korjauksia pienten työvaltaisten yritysten tilanteeseen vaan radikaaleja korjauksia. Siitä on todella kysymys silloin, jos näin suurilla prosenttiyksikkömäärillä voitaisiin pienten työvaltaisten yritysten taakkaa keventää.

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Mielestäni ed. Pekkarisen ensimmäisenä allekirjoittama lakialoite on monella tapaa tähän aikaan perusteltu. Nythän puhumme paljon vero-

kiilailmiöstä, joka on työllistämisen ja myös työllistymisen esteenä. Erityisesti verokiila toimii palvelualoilla ja pienissä yrityksissä. Tiedämme, että suurissa pääomavaltaisissa teollisuusyrityksissä se ei ole erityisen iso ongelma.

Näin ollen, kun meillä on rajallinen määrä varoja käytettävissä työllistämisen esteenä olevan verokiilan kaventamiseksi, ne täytyy käyttää tässä tilanteessa täsmäaseen avulla. Pitemmän päälle on tietysti kysymys siitä, että rakenteita pitää voida muuttaa. Tämä on hyvin rohkea esitys tässä tilanteessa pyrkiä täsmäaseella verokiilan kaventamiseen ja sitä kautta työllisyyden parantamiseen. Toivon siinä mielessä lakialoitteelle erityistä menestystä.

Myös hallituksen työllisyysohjelmassa pitäisi tämän tapainen ajattelu ottaa huomioon. Nythän työttömyysvakuutusmaksun 2 prosenttiyksikön nosto tietää kaikkein suurimmille yrityksille kymmenien miljoonien helpotuksia. Näillekin yrityksille, jotka tekevät miljardivoittoja, tulevat helpotukset voitaisiin osoittaa täsmäaseella palvelualojen pienten yritysten työllistämismahdollisuuksien parantamiseen.

Ed. Virtanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kerrankin olen ed. Pekkarisen kanssa samoilla linjoilla yllättävän paljon. Mukava esitys.

Katselin eilen tai toissapäivänä Maailmanonjen vankina -ohjelmaa. Siinä näytettiin vähän verokiilahöpinöitä ja muuta suhteessa muuhun Eurooppaan. Satuun olemaan vielä Suomen Pankkikin vierailulla eilen ja kuulin, miten politiikka oikein menee rahan suhteen. Ihmettelen sitä, miksei asiaa hoidettu edellisen hallituksen aikana kuntoon. Se vähä, mitä olen täällä oppinut, on, että asiat hoidetaan silloin, kun ollaan vallassa, eikä tavallaan tehdä propagandaa tällaisilla asioilla. Kyllä minä tietysti itsekin haluaisin tehdä tällaisen esityksen, mutta asialla ei periaatteessa ole mitään arvoa. En usko, että esityksen kaataminen välttämättä keskustapuolueesta tekee pk-yrittäjien suurinta ystävää. Mutta todellakin, hauska kuulla kerrankin joitakin järkeviä ehdotuksia eduskunnassa.

Ed. Kemppainen: Arvoisa puhemies! Lakialoite ja keskustelu osoittavat, että työllistämismiselle on parempi vaihtoehto, jos meillä on samat resurssit käytettävissämme. Itse asiassa tässä myös osoitetaan, että edes kaikkia elvyttämismahdollisuuksia, joita pienyritystoiminnalle olisi tarjolla, ei ole käytetty.

Nyt on ihan sattumalta eduskunnan käsitte-lyssä peräkkäin kaksi lakialoitetta, joissa paljastuu hallituksen erilainen linja. Äsken oli ehdotus tulojaon osalta eli hallitus antaa helpotusta suurempituloisille ja kiristää pienempituloisia. Tässä työllistämiskeinona se ei kohdista alennusta sinne, missä sen paremmin pitäisi olla. Yhden prosenttiyksikön alennus työttömyysvakuutusmaksussa pienissä yrityksissä jää kyllä todella peanutseiksi eli pähkinöiksi, korkeintaan sillä on symbolinen merkitys, se saattaa joskus kääntyä itseään vastaan.

Ehkä on vielä, kun keskustelu on keskittynyt pelkästään verokiila-asiaan, syytä muistuttaa, että kyllä työllistämiskynnys syntyy kaikista palkkakustannuksista, sekä epäsuorista että suorista. Nyt, jos toimimme veronalennusten linjalta, joista niin kovin paljon puhutaan, niiden vaikutushan tulee olemaan hidas. Vaikutukset tulevat kenties vasta, jos niitä yleensä tulee, ensi syksynä. Mutta jos tehdään työttömyysvakuutusmaksun alennus pienyrityksille, niin se tulee voimaan heti. Sen työllistävä vaikutus alkaa aivan välittömästi. Senkin vuoksi ed. Pekkarisen aloitetta pitäisi viedä voimakkaasti eteenpäin.

Ed. P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Virtaselle oikeastaan vain kommenttina meneestä:

Edellisen vaalikauden aikana toimittiin nimenomaan työttömyysvakuutusmaksun osalta sillä tavalla, että kun työttömyysvakuutusmaksu oli noussut jo 6 prosenttiin, oli paineita sen nousmiseksi 9 prosenttiin. Siinä vaiheessa työmarkkinajärjestöjen ja hallituksen yhteisin toimin löydettiin ratkaisu, jossa estettiin työttömyysvakuutusmaksun mainittu nousu. Samalla ensimmäisen kerran merkittävästi eriytettiin, varioitiin, työttömyysvakuutusmaksun suuruus siten, että suuremmille yrityksille maksun suuruudeksi jäi 6,1 prosenttia maksetuista palkoista ja pienempien yritysten maksutaakaksi tuli 2 prosenttia.

Ed. Virtanen, kyllä me tässä asiassa käynnistimme selvästi pieniä työvaltaisia yrityksiä paremmin kohtelevan linjan ja tien. — Ed. Brax pudistelee päätään. Jos joku muistaa, että asia oli toisin, toivon, että pöytäkirjoihin kerrottaisiin, jos asia oli jotenkin toisella tavalla.

Myös kansaneläkemaksun porrastamista viime vaalikaudella uudistettiin. Tosin muutokset siinä olivat aika vähäisiä. Tärkein muutos koski nimenomaan äsken mainittua työttömyysvakuutusmaksua.

Olin kyllä henkilökohtaisesti, uskallan sen sa-

noa, myös hallituksessa ollessani sitä mieltä, että vielä voimakkaampana olisi pitänyt käynnistää jo aikaisemmin välillisten työvoimakustannusten maksun alentaminen. Se oli kuitenkin se, mitä saatiin aikaan. Nyt kun talouden veturi vetää hyvin ja sillä menee todella hyvin, edellytykset ovat aiempaa paremmat siihen, että suuremmat kantavat suuremman taakan ja pienempien, työvaltaisimpien yritysten työllistämismahdollisuuksia, jotka tässä tärkeimpiä ovat, parannetaan ja kohennetaan.

Ed. S a l o : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Pekkarisen lakialoite on näin entisen tai nykyisenkin yrittäjän näkökulmasta katsottuna erittäin myönteinen signaali siitä, että eduskunnassa todella lähdetään sanoista tekoihin. Sitä osoitti osaltaan se 26.10. käyty pk-keskustelu, joka innoitti salin käymään yrittäjyyden ja yrittämisen edellytyksistä keskustelua. Tämä olisi yksi merkittävä osa siihen, että todella saataisiin sanoille katetta. Meillä vientiteollisuudella menee erittäin hyvin, niin kuin ed. Pekkarinen totesi, mutta sitä voisi jatkaa, että menee vain niillä aloilla, joilla on maailmalla kysyntää. Mutta sitten kun meillä pitää olla kilpailukykyä, siinä me tarvitsemme jo nämä verokiilastakin tulevat pienet siruset edesauttamaan meidän kilpailukykyämme sisämarkkinoilla.

Ed. Virtanen ajatteli, että keskustan olisi pitänyt tehdä tämä korjausesitys jo omalla valtakaudellaan. On varmaan näin, mutta hyvä kun keskustan aloite on nyt tullut. Kun hallituspuolueet sen vielä hyväksyvät, niin silloinhan yrittäjyyden asia on kulkenut tässä salissa eteenpäin.

Ed. R e h n : Arvoisa puhemies! Ed. Virtasen aloitteesta tässä saatiin taas pieni lähimenneisyyden historian oppitunti. Mutta näin uutena kansanedustajana mieluummin pitäytyisi siihen, mitä on tässä ja nyt. Kun tiedetään, minkälainen yrittäjien tilanne on ja minkälainen työttömyys-tilanne ennen kaikkea on, niin toivoisi, että tällainen yksi askel positiiviseen suuntaan voitaisiin ottaa, koska sen vaikutukset ovat monessa suhteessa merkittäviä. Sillä on merkitystä yrittäjille ja sillä on merkitystä työttömille, jotka korjaisivat tällä tavalla työpaikkoja saadessaan taloudellista tilannettaan. Henkisesti se olisi heille merkittävä asia. Tällä olisi positiivinen taloudellinen vaikutus valtiontalouteen, koska palkkaverotuloihin tulisi lisäystä, arvonlisäverotuloja lisättäisiin, maksettavien tukien osuus vähenisi ja neljäntenä seikkana vielä harmaan talouden hil-

litsemiseksi tämä myös olisi aivan hyvän suuntaisen toimenpide.

Ed. Brax: Arvoisa puhemies! Ed. Pekkarisen aloite todella todistaa, että niin kuin keskustassa monet muut, myös ed. Pekkarinen on Soininvaaransa lukenut. Se, mitä tässä esitetään, pitkälti vastaa niitä samoja ajatuksia, mitä mekin olemme esittäneet.

Mutta aivan niin kuin ed. Pekkarinen äsken puolusteli edellisen hallituksen tekoja sanomalla, että se oli kuitenkin se, mitä saatiin aikaan, niin aivan samoja sanoja joudun itsekini käyttämään. On selvää, että kirkko on laitettava keskelle kylää ja Suomessa on ihmisiä, jotka haluavat toiseen suuntaan tämän muutoksen.

Se, mille aikaisemmin pudistelin päätä, oli se, että on jokseenkin epäreilua ja -rehellistä haukkua nyt tehtyä määrällisesti selvästi suurempaa muutosta eli alennusta sillä, että edellisen hallituksen huomattavasti pienempi alennus oli sisäisesti painotettu hieman eri tavalla.

Ed. Aittomies: Rouva puhemies! Eilen televisiohaastattelussa Pekkarinen käsitteli näitä asioita ja asetti talouden nousun ja työllistämisen kannalta asiat tärkeysjärjestykseen. Ensimmäiseksi hän asetti tuotteiden kysynnän. Toisella sijalla oli työn hinta ja sen jälkeen vasta muut asiat. Verokiilakeskustelun hän katsoi jopa naurettavaksi. Ehkä hiukan karrikoin hänen puheitaan. (Ed. Zyskowicz: Jukka Pekkarinen!) — Niin anteeksi, hän ei ollut tämä kansanedustaja Pekkarinen. Hän oli tämä eri Pekkarinen. Olisin kyllä tämän korjannut, mutta halusin vain olla hiukan lystikäs, mutta se ei onnistunut, koska ed. Zyskowicz, niin kuin aina, pilasi toisen hyvän yrityksen.

No, se siitä. Halusin vain sanoa, että tämä esitys on sellaisenaan hyvä mutta jos lähdetään siitä, minkälaista kantaa aina mustavalkoisesti on itse ottanut, olen samaa mieltä kuin se toinen Pekkarinen, parempi tai huonompi. Tärkein on tuotteiden kysyntä, sitten työn hinta ja sen jälkeen muut, muun muassa työelämän joustot jne. Verokiila on muotisana. Verokiila tulee ehkä keskustelusta katoamaan lähimmän kuukauden aikana. Tuskin kukaan sitä muistaa. Se oli se toinen Pekkarinen, ei ed. Pekkarinen.

Ed. Pekkarinen: Arvoisa puhemies! Nyt on toinen Pekkarinen. Kyllä se samaan sukuun tulee ja on naapuri vielä.

Mitä tulee ed. Braxin puheenvuoroon, niin

haluan siihen kommentoida, vaikka paljonkin olisi sanottavaa, vain niiltä osin, kun ed. Brax sanoo, että nyt on saatu viime vaalikautta suurempi kevennys aikaiseksi. En minä nyt kyllä sillä tavalla tätä asiaa lue, 6 prosentista 2 prosenttiin ja 2:sta 1:een. Siinä ovat ne erot, mitä viime kerralla pudotusta tapahtui pienten yritysten kannalta. Hyvään tässä nyt jo hallituksen päättämässä 1 prosenttiyksikössä on tietysti, että se on ainakin oikean suuntainen. Mutta siinä aiemmassa remontissa kevennys oli todella monen prosenttiyksikön suuruinen, niin kuin pitikin olla ja olisi mielellään voinut tietysti olla vieläkin suurempi korjaus.

Ed. Kemppainen: Arvoisa puhemies! Puutun ilmaukseen ”nyt aikaansaatu kevennys”. Eihän tämä pidä paikkaansa. Nykyinen hallitus jakaa säästöin kertyneitä työttömyysvakuutusmaksuja, jotka on työllisyyden paranemisen ja palkkasumman kasvamisen takia saatu aikaan, eli edellisen hallituksen hedelmiä. Näinhän tämä pitäisi ymmärtää.

Ottaisin vielä yhden näkökohdan tässä esille. Edellisellä hallituskaudella vasemmisto, varsinkin vasemmistoliitto puhui hirmuisesti vientiverosta. Silloin vientiteollisuudella meni jotenkin hyvin. Nyt vientiteollisuudella ja suurteollisuudella menee vielä paremmin, ja nyt te kuitenkin olette alentamassa heiltä tätä vientiveroksikin ymmärrettävää maksua. Minusta se ei ole johdonmukaista.

Ed. Tiusanen: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kemppaisen viimeiseen huomautukseen haluaisin todeta, että vasemmistoliitto edelleenkin vaatii tätä samaa, nimenomaan yleensä verotuksen painottamista sen suuntaiseksi, mikä on liikevaihto, liikevaihdon mukaan eikä niin, että ainoastaan mainitsemanne suuret firmat, joilla todella menee hyvin, maksavat yhteiskunnallisia maksuja ikään kuin työntekijöittensä kautta. Eli työntekijät käytännössä hoitavat senkin osuuden. Kun työntekijämäärät aina vain pienenevät esimerkiksi paperiteollisuudessa, niin tämä asia saa yhä vaikeamman muodon. Tämä linjaus on edelleen olemassa ja myös ministerimme edustavat sitä valtioneuvostossa. Siellä vain on myös muun linjan ministereitä, joilla nyt sattuu olemaan enemmistö tällä hetkellä.

Ed. Pekkarinen: Arvoisa puhemies! Ed. Tiusanen aika monen asian yhteydessä käyttää samaa ilmaisua, joka sinänsä on ihan hyvä. Hän

toteaa, että vasemmistoliitossa on toisenlaisia näkemyksiä ja niin pois päin, mutta että hallituksessa ja niin pois päin, hallituksessa ollen. Minusta on kuitenkin hyvä, että kerrotaan ääneen, että näin on. Minä olen aivan varma, että se ennen pitkää generoituu myös käytännön toimiksi, niiden sanojen mukaisiksi toimiksi, että ed. Tiusanen jatkossa ei vain puhu näin, vaan ennen pitkää myös äänestää niissä äänestyksissä, joihin tilaisuus tulee, tämän linjan mukaan.

Mitä tulee ed. Kempin esille ottamiin asioihin siitä, mikä on tämän hallituksen työttömyysvakuutusmaksujen laskun perusta, täällä oli ministeri Huttu äsken paikalla. Minusta olisi ollut paikallaan, että joku ministereistä olisi kerran käynyt kertomassa puhujakorokkeelta käsin sen, mikä oli keskustuksen kertymä, miten se oli kasvanut ja kasvamassa, miten se ennusteiden mukaan kasvaa vuonna 96 ja mitkä olivat hallituksen mahdollisuudet laskea työttömyysvakuutusmaksua tai vielä toisin päin, mitenkä olisivat olleet mahdollisuudet siihen, että hallitus olisi kerännyt tavallaan ylikertymää kovin paljon verrattuna siihen, mikä keskustuksen idea ylipäänsä on.

Ed. J. Koskinen: Arvoisa puhemies! Ed. Pekkarisen olisi parempi arvioida omaa toimintaansa hallituksessa ja kuluneina vuosina, ennen kuin lähtee neuvomaan nykyisiä hallitusryhmiä. Juuri edellinen hallitus ja ed. Pekkarinen sen mukana olivat nostamassa myös pienten yritysten työttömyysvakuutusmaksut huippuunsa ja sitten pikkuhiljaa vasta toitte niitä alas päin. Vielä tässä muutostilanteessakin suurten yritysten maksama työttömyysvakuutusmaksu oli yli kolminkertainen hallituksen esityksen jälkeen. Ensi vuoden alusta suurten yritysten maksama työttömyysvakuutusmaksu on yli nelinkertainen pieniin yrityksiin verrattuna saman suuruudesta palkanmaksusta.

Vetoaminen vientiveroon on todella aika mieletöntä, koska juuri näiden eniten vievien suurten yritysten liikevaihdossa palkkakustannusten osuus on suhteessa pienin, ja tämä työttömyysvakuutusmaksu rasittaa pelkästään palkanmaksua, ei ota huomioon, mikä on yrityksen tila, minkälainen sen tuotto, miten paljon sille jää viivan päälle voittovaroja. Tämän kaltaisiin asioihin pitäisi puuttua, jos halutaan aktiivisesti tasata elinkeinoelämän sisällä maksurasituksia veronmaksukyvyn mukaan.

Ed. Pekkarinen: Arvoisa puhemies! Ed. J. Koskinen on aivan oikeassa siinä, että työttö-

myyden räjähdettyä käsiin vuoden 90 alusta lähtien kävi niin, että silloisen lainsäädännön mukaan kaikkien työnantajien yhteinen osuus työttömyysvakuutusjärjestelmästä myös räjähti samassa suhteessa. Totta kai näinhän siinä kävi.

Mutta se olennainen, arvoisa puhemies, oli siinä, että aiemmasta suurin piirtein tasasuuruudesta maksusta luovuttiin, eriytettiin maksun suuruus radikaalisti erilaiseksi niin, että se oli moninkertainen näillä suuremmilla yrityksillä pienempiin verrattuna. Tässä hallituksen työllisyysohjelma tekee vielä pienen muutoksen, juuri sen, että keventää suuremmilta 2,1 prosenttiyksikköä ja pienemmiltä 1 prosenttiyksikköä. Näinhän tässä tapahtuu!

Ed. Tiusanen: Arvoisa rouva puhemies! Keskustelua on viime vuosien aikana maassa ja myös täällä eduskunnassa käyty siitä, pitäisikö verottaa työvoimavaltaisia vaiko pääomavaltaisia yrityksiä ja miten pitkälle pitäisi pääomavaltaisia yrityksiä verottaa. Siinä on toki menty sillä tavalla oikean suuntaisesti, että esimerkiksi energia- ja ympäristöveroja on tähän maahan tullut.

Nyt näen kyllä uhkana sen, että on virinnyt uuden tyyppinen keskustelu siitä, että meillä olisi liikaa energia- ja ympäristöveroja, vaikka Suomen teollisuudella on käytettävissään esimerkiksi Euroopan halvin sähkön hinta tuotannossaan. Tämän tyyppinen kielteinen keskustelu on takaisinpäinmenoa siltä hyvältä tieltä, millä Suomessa on oltu.

Ed. Salo: Arvoisa rouva puhemies! Alkavat perustelut mennä jo hyvin pitkälle, mutta omalta kohdaltani näen, että ed. Pekkarinen on tehnyt erittäin hyvää perustyötä perustellessaan tämän lakiesityksen. Nyt vain toivon, että tästä eduskunnasta löytyy tämän lakiesityksen kannattajia riittävästi, niin että tämä voidaan saada myös toimimaan 1.1.96 lähtien.

Ed. Brax: Arvoisa puhemies! Ed. Tiusasta rauhoittaisin vain sen verran, että kun meitä on hallituksessa niin monta puoluetta, hallitusohjelma on hyvin tärkeä jatko-ohje toiminnassa, ja on jo sovittu kiistattomasti, että verotuksen painopistettä siirretään 1,8 miljardia markkaa pois tuloverotuksesta. On kirjattu, että suuntaudutaan joko arvonlisäveroon tai ympäristöveroon. Viimeistään tupon ja työllisyysohjelmakeskustelun jälkeen pitäisi olla kaikille selvää, että arvonlisäveron suuntaan ei voida liikkua. Tästä johtuu,

että ei varmaankaan tarvitse kovin paljon painoa tälle osittain masinoidulle keskustelulle, johon ed. Tiusanen viittasi, antaa.

Ed. U o t i l a : Arvoisa puhemies! Ed. Brax aivan oikein totesi, mitä hallitusohjelmassa on energiaverotuksesta todettu, mutta uskon, että ed. Tiusanen huoli koski myös sitä, ollaanko energiaverotuksen painopistettä siirtämässä esimerkiksi kotitalouksille liikaa ja sitä kautta heikentämässä yritysten energiaverotusta. Tästä on selkeitä merkkejä. Se on minusta kielteistä, jos yrityksille ruvetaan antamaan lisää verohelpoituksia ja ne työnnetään kotitalouksien maksettaviksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

6) Lakialoite laiksi arvonlisäverolain 114 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite 55/1995 vp (Aula)

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s :
Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. A u l a : Arvoisa puhemies! Esitän tässä lakialoitteessa korjattavaksi erään käytännössä havaitun puutteen arvonlisäverolaissa, ja se koskee pientä yrittäjien ryhmää, lähinnä koneyrittäjiä.

Arvonlisäverolain 114 §:ssä säädetään rajoituksia siihen, mitä tuotantotoiminnan kustannuksia yrittäjä voi vähentää arvonlisäverotuksesta. Tässä on säädetty rajoituksia erityisesti kulkuneuvojen osalta, joita voidaan käyttää sekä liiketoimintaan että yksityisesti. Valvontaongelmiin vedoten on säädetty, että matkailuperävaunut kuuluvat tavaroihin, joita yrittäjä ei voi vähentää arvonlisäverosta. Kuitenkin monelle koneyrittäjälle matkailuperävaunu on ainoa toimiva tilapäisusumismuoto esimerkiksi metsätöiden yhteydessä. Kun töitä tehdään pitkien etäisyyksien päässä, on tällainen tarpeen. Yrittäjien tulisi voida vähentää arvonlisäverotuksessa työkäyttöön hankitun matkailuperävaunun kustannukset.

Tekemäni lakialoite siis sisältää muutosehdotuksen, jonka mukaan matkailuperävaunu rinnastettaisiin henkilöautoon, joka on vähennyskelpoinen silloin, kun se on hankittu yksinomaan vähennykseen oikeuttavaan käyttöön. Kun keran henkilöautojen osalta on arvioitu, että erotelua yksityisen käytön ja liiketoimintakäytön välillä kyetään valvomaan, sen valvonnan täytyy olla mahdollista myöskin muiden kulkuneuvojen osalta. Mielestäni valvontaongelmat eivät olekaan riittävä syy evätä selvästi yrityskäytössä tarvittavien hankintojen vähennyskelpoisuutta. Kyse on myös siitä, että Pohjois-Suomessa työtään tekeville yrittäjille pitää antaa tasapuoliset mahdollisuudet, sillä juuri siellä pitkät etäisyydet ovat arkipäivää.

Toivon, että valtiovarainvaliokunta ottaa tämän pienen epäkohdan huomioon käsitellessään arvonlisäverolain muutoksia.

Ed. B r e m e r : Arvoisa puhemies! Hallituksen jatkuvat torjuvat vastaukset jokaiseen yritykseen korjata arvonlisäveroa tarkoituksenmukaisesti mikro- ja pk-yrittäjyyden elvyttämiseksi Suomessa ovat aivan käsittämättömiä. He poikkeuksetta vetoavat EU-direktiiveihin. Sellainen orjallinen sitoutuminen EU:n sekundäärilainsäädännön tavoitteisiin on mielestäni tsaarinaikaista nöyristelyä itsenäiseltä valtiolta siinä nykytilanteessa, missä Suomi tällä hetkellä on. Suomen selviytyminen ja työttömyyden puolittaminen ovat sentään Suomelle pääasia ja EU-direktiivi sen rinnalla toisarvoinen. Itse asiassa Suomen työllisyyden hoito ja kotimarkkinoiden korjaantuminen lamasta ovat myös EU:lle ensisijaisen tärkeitä asioita. On häpeällistä olla selkä köyryssä EU:n jäsenenä. Sitä ei kunnioita EU:ssakaan kukaan.

Ed. Aulan aloite arvonlisäveron korjaamiseksi on vähintään, mitä voimme hallitukselta edellyttää. Toivoisin, että se olisi alku paljon suuremmalle, Suomen kipeästi kaipaamalle arvonlisäsopeuttamiselle.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! En ole tutustunut tämän asian ja EU-direktiivien keskinäiseen suhteeseen, mutta huomautan ed. Bremerille, että Euroopan unionin direktiivit sitovat suomalaista käytäntöä ja lainsäädäntöä jopa sanamuodollisesti. Asetukset ovat sellaisia päätöksiä, joissa Suomessa voidaan asiaa koskeva kohta säätää sanallisesti niin kuin halutaan, mutta sisällön tulee toteutua asetuksen mukaisesti.

Me olemme Euroopan unionin direktiivien orjia 100-prosenttisesti, katsomme sitä mistä suunnasta hyvänsä. On sitten toinen asia, millä tavalla Euroopan unionin direktiivi tässä tapauksessa suhtautuu asiaan. Ed. Aulalla olisi varmasti parempaa tietoa, mutta hän ehti käyttää oman puheenvuoronsa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

7) Hallituksen esitys laiksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista

Hallituksen esitys 153/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 28/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi tiistain täysistuntoon.

8) Hallituksen esitys laiksi Suomen Vientiluotto Oy:n korkotuesta, valuuttakurssitappioiden korvaamisesta ja antolainauksen valtiontakauksista annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 160/1995 vp
Talousvaliokunnan mietintö 19/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi tiistain täysistuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.58.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen